

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2016» атты
XI Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XI Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2016»

PROCEEDINGS
of the XI International Scientific Conference
for students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION - 2016»

2016 жыл 14 сәуір
Астана

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2016»
атты ХІ Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
ХІ Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2016»**

**PROCEEDINGS
of the XI International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2016»**

2016 жыл 14 сәуір

Астана

ӘӨЖ 001:37(063)

КБЖ 72:74

Ғ 96

Ғ96 «Ғылым және білім – 2016» атты студенттер мен жас ғалымдардың XI Халық. ғыл. конф. = XI Межд. науч. конф. студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2016» = The XI International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2016» . – Астана: [http://www.enu.kz/ru/nauka/ nauka-i-obrazovanie/](http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/), 2016. – б. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-764-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

ӘӨЖ 001:37(063)

КБЖ 72:74

ISBN 978-9965-31-764-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2016

2. Не учитывать представленные в суд документы, не представленные налогоплательщиком в ходе налоговой проверки, поскольку налогоплательщик имеет право подать в налоговый орган заявление о проведении проверки за ранее проверенный период и будет иметь возможность представить документы, которые он ранее не представил.

Список использованных источников

- 1 Кодекс Республики Казахстан от 10 декабря 2008 года № 99-IV «О налогах и других обязательных платежах в бюджет (Налоговый кодекс)» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 14.01.2016 г.
- 2 Худяков А. И. Финансовое право Республики Казахстан. Общая часть. - Алматы, ТОО «Баспа», — 2001, 272 с.
- 3 Порохов Е.В. Проблемы применения некоторых норм налогового законодательства Республики Казахстан и перспективы его развития // Специализированный ежемесячный журнал «ЮРИСТ». №7. июль 2011г. с.12-14
- 4 <http://forum.buhgalter.kz/index.php?showtopic=5731>
- 5 О судебной практике применения налогового законодательства. Нормативное постановление Верховного суда Республики Казахстан от 27 февраля 2013 года № 1.
- 6 <http://www.zakon.kz/4478398-sudebnoe-obzhalovanie-rezultatov.html> В. Шатов. Судебное обжалование результатов налоговой проверки и пределы судейского усмотрения. Электронная публикация от 10 марта 2012 г.

Қазақстандағы бала асырап алу.

Жайлигараева Арайлым Қуановна
araika999@bk.ru

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Заң факультеті, құқықтану мамандығы студенті
Ғылыми жетекшісі: А.Т.Қалтаева аға оқытушы.

Дана халқымыз ежелден «Жетім көрсең жебей жүр» деген ұлағатты сөзді ұстанған, бойына сіңірген. Жаугершілік замандарда ауқатты жандар жетім-жесірлерін қанатының астына паналатқан. Ел-жұрт аш-жалаңаш сонау зұлмат соғыс кезінде де қазақ халқы вагон-вагон болып келген өзге ұлттың жетім балаларын да далада қалдырмаған. Үйді-үйге үлестіріп, бауырына басқан. Жалпы елімізде бала асырап алудың үш түрлі жолы бар. Олар: асырап алу, патронаттық тәрбие, қамқоршылыққа немесе қорғаншылыққа беру. Бала асырап алу – өте жауапты қадам, бөтен балаға туған әке-шешесіндей болу, тегін беру. Ал қорғаншылыққа негізінен ата-анасынан айырылған балаларды туған-туыстары алады екен. Патронаттық отбасыға орналастыру елімізде он жыл бұрын тәжірибеге енгізіліп, өз жемісін бере бастаған. Патронаттық – ата-ана қамқорлығынан айырылған балаларды алуға ниет білдірген отбасыларға тәрбиелеуге беру.

Бала асырап алу - нәтижесінде шығу тегі бойынша туыстарының құқықтары мен міндеттеріне теңестірілетін жеке мүліктік емес және мүліктік құқықтар мен міндеттер туындайтын сот шешімі негізінде баланы (балаларды) отбасына тәрбиелеуге берудің құқықтық нысаны.

1989 жылғы бала құқықтарын қорғау Конвенциясына сәйкес бала -18 жасқа толмаған жеткіншек бала деп саналады. Ал кейбір жағдайда жергілікті ұлттық заңдар бойынша кәмелеттік жас одан ерте көрсетілуі мүмкін деп айтылған.

Бала асырап алу – ерекше жауапкершілік пен маңызды шешуді талап ететін қарым-қатынастың бір түрі. Баланы асырап алу туралы маңызды шешімді қабылдай отырып, тек моральдық тұрғыдан ғана емес, сонымен қатар моральдық және материалдық, сонымен қатар заңдық тұрғыдан дайын болу қажет.

1989 жылғы бала құқықтарын қорғау Конвенциясына сәйкес «Баланы асырап алуға рұқсат етілген мемлекеттерде асырап алу әрекеттері тек баланың мүддесі үшін ғана жасалуы тиіс. Ал бұл үшін тиісті биліктің рұқсатымен қатар баланың өмірі мен құқығының толық сақталуына кепілдік берілуі керек.» делінген. 1998 жылғы 17 желтоқсанда қабылданған ҚР-ның «Неке және отбасы туралы» заңында бала асырап алудың тәртібі, оның құқықтық салдары, тиісті адамдардың заңи міндеттері мен жауапкершіліктері, т.б. егжей-тегжейлі қарастырылған (12-тарау). Баланы тәрбиесіне алуға тілек білдірген адамның өтініші бойынша Бала асырап алу ісін сот қарап, азаматтық іс жүргізу заңдарында көзделген ережелер бойынша жүзеге асырады.

«Неке және отбасы туралы» заңның ережелеріне сәйкес шетелдіктердің Қазақстан Республикасында бала асырап алуы, сонымен қатар, шетелде жүрген Қазақстан Республикасының азаматы Қазақстанның азаматы болып табылатын баланы асырап алынуы мүмкін. Мұндай бала асырап алу Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша анықталады. Аталған асырап алуды жүзеге асырушы үшін Қазақстан республикасының тиісті органның рұқсатын алуы керек. Бала асырап алу – сот шешімінің негізінде баланы отбасына тәрбиелеуге берудің құқықтық нысаны, нәтижесінде шығу тегі бойынша туысқандық міндеттерге және құқықтарға теңестірілетін жеке мүліктік және мүліктік емес міндеттер туындайды.

Бала асырап алудың – қолданылатын заңдар мен рәсімдерге сәйкес және баланың ата-анасы мен заңды қамқоршыларына қатысты мәртебесіне, сондай-ақ, егер қажет болса, мүдделі адамдар қажет болуы мүмкін болатындай консультациялар өткізу негізінде бала асырап алуға өздерінің саналы түрдегі келісімін беруіне байланысты барлық іске қатысты және сенімді ақпараттар негізінде бала асырап алу мүмкін болатынын анықтайтын құзыретті өкіметтің рұқсатымен ғана жүргізілуін қамтамасыз етеді. 1989 жылғы бала құқықтарын қорғау Конвенциясына сәйкес бала -18 жасқа толмаған жеткіншек бала деп саналады. Ал кейбір жағдайда жергілікті ұлттық заңдар бойынша кәмелеттік жас одан ерте көрсетілуі мүмкін деп айтылған.

Бала асырап алушы үшін бала асырап алушыға бірқатар талаптар қойылады. Бала асырап алушы баланы өз мемлекетінде асырап алуға құқылы екендігін кұәландыратын құқықты көрсетуге міндетті. Ал 1980 жылдың соңында шетел азаматтарының басқа елдерден бала (қыз) асырап алуы әлемдік деңгейде, қалыпты тәжірибеге айналған болатын. «Халықаралық бала (қыз) асырап алу» алғаш ретосы кезде орын алған болатын. 1965 жылы қабылданған Гаага конвенциясының болуына қарамастан шетел азаматтарының бала (қыз) асырап алу тәжірибесі өте кең қолданста болып келді. Алайда, бала (қыз) асырап алудың құқықтық және іс жүргізу жақтары жеткілікті дәрежеде толық реттелмеген болатын. Сол себептен де, халықаралық деңгейде жаңа Конвенция қабыладу қажеттілігі пайда болды. Оның басты себептерінің бірі бала (қыз) асырап алудың халықаралық құқықтық ережелерін әлемнің басқа мемлекеттерінің мойындауына ықпал жасау. 1988 жылы Гаага конвенциясының тұрақты бюросы бала (қыз) асырап алудың халықаралық құқықтық ережелерін әлемнің басқа мемлекеттерінің мойындауына ықпал жасау. 1988 жылы Гаага конвенциясының тұрақты бюросы бала (қыз) асырап алудың халықаралық құқықтық

ережелерін реттейтін алғашқы Конвенция жобасын жасап шығаруға міндетті болып табылады. Бұл халықаралық Конвенция 1993 жылдың 29 мамырда қабылданған.

Гаага конвенциясының ережелері бойынша бала (қыз) асырап алу 18 жасқа дейінгі азаматтарға ғана қолданылады.

Бала асырап алу үрдісі қазақта ежелден-ақ бар. Нәрестелі бола алмаған ерлі-зайыптылар ата-анасымен ақылдаса отырып, баланы қайдан, кімнен асырап алатындықтарын шешеді. Қазақта сәби сүймеген шаңырақ бала асырап алса, бедеу әйел құрсақ көтеріп, бала тууы мүмкін деген ырым, сенім бар. Мұндайда олар әдетте, баланы ең жақын туған-туыстарынан, яғни, қаны бір, бір әулеттегі бауырларынан асырап алуға тырысады. Бала асырап алған ата-ана ол сәбиге үлкен жауапкершілікпен қарауға, ешқашанда өгейсітпеуге тиісті. Әрине, бұған кез келген отбасы келісе бермейтіні бар. Өз баласын өзгеге туысы болғанның өзінде бере қоймайтындар көп. Сондықтан да мұндай жағдайда балалар үйінен тастанды бейкүнә сәбилерді асырап алған жөн.

Ислам діні бойынша:

Араб елдерінде де Ислам дініне дейін бала асырап алу кең таралған-ды. Алла Елшісіне (с.ғ.с.) Пайғамбарлық келместен бұрын осы әдет бойынша ол Зәйд бин Харисаны асырап алып, оны халық алдында өз ұлым деп жариялаған болатын. Содан ол халық арасында Зәйд Мұхаммедұлы деп аталып кетеді. Ол кезде асырап алынған ұл-қыз сол адамның баласы саналып, мұрагері болды. Ал халық Ислам дінін ұстанғаннан кейін арабтарда асырап алған баланы өзінің туған әкесінің атымен атау қағидасы орнықты.

Ұлық пайғамбарымыз Мұхаммед (с.ғ.с.) былай деген: «Ешкімі жоқ жетім балаларды өз асырауына алған адам, менімен жұмақта екі саусақ сияқты көрші болады».

Елімізде «Неке және отбасы туралы» кодексі қабылданып, Гаага конвенциясы ратификацияланып, содан бері балаларды шетел азаматтарына беру жүйелендірілді. Мәселен, конвенция қабылданғанға дейін, 1999 жылдан бастап, шетел азаматтарын 8 мыңнан бала берілсе, 2013-2014 жылдары 80000 астам берілді. Бұл жерде, айта кететіні шетелдіктерге тек қазақстандық азаматтар бас тартқан балдарды ұсынады. Еліміздің азаматтарына басым құқық беріледі. Қазақстанда бүгінде 7 мемлекеттің агенттіктері жұмыс істейді, атап айтқанда, АҚШ, Франция, Испания, Канада, Италия, Бельгия, Германия. Десек те, шетелдік азаматтардың бала асырап алуы бүгінгі күнге дейін қоғамдық ойды сан саққа жүгірткен, кейде ел ішінде наразылық туындатып, болашаққа алаң көңілмен қарауға итермелеген мәселе болғаны жасырын емес. Бұл жайт қазір де ел ертеңі үшін алаң азаматтарды толғандырып отыр. Статистика бойынша елімізде мың адамға бір жетімнен келеді екен. Бұл жағдай мықтап қолға алынып, үгіт-насихат жұмыстары жүргізілсе, балаға қамқор болатын отбасыны еш қиындықсыз табуға болады. Мысалы, бағдарлама барысында Англияда балалар үйі деген түсініктің жоқ екендігін білдік. Онда ата-анасынан айырылған балалар уақытша паналататын үй-жайға орналастырылады екен. Елде жетім балаларды отбасыға орналастыру жүйесі жақсы жолға қойылғандықтан, бала жаңа ата-анасын ұзақ күтпейді. Елімізде қазір жалғызбасты аналардың саны – 444 мың 800, ал жалғызбасты әкелердің саны 42 мыңнан асып-жығылады. Сондай-ақ бүгінгі таңда некесіз туылған сәбилердің саны 352 мыңнан асады. Соңғы он жылда еліміз бойынша 37 450 бала асырап алынды. 1999 жылдан қазақстандық азаматтар – 28 мыңнан астам баланы (77 пайыз), шетелдік азаматтар 8 мыңнан астам баланы асырап алған. Шетел асқандарды таратып айтсақ, АҚШ – 6406, Испания – 600, Бельгия – 343, Германия – 173, Канада – 167, Ирландия – 140, Франция 131 баламызды асырап алған.

Қалай десек те, жетімін жылатпаған қазақтың болашақ ұрпағының тастанды балаларды көбейткені, жетімдер үйінің жылдан-жылға саны артып келе жатқаны жақсылықтың белгісі емес. Мұны шешудің жолдарын мемлекеттік деңгейде ойластырып, бүкіл ел болып шешсек, асырап алғандарға жәрдемақыны көбейтіп, түрлі жеңілдіктер жасап, кешенді түрде шаралар қолдансақ, бірден – бір дұрыс шара.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 26 желтоқсандағы № 518-IV Кодексі/ <http://adilet.zan.kz/> Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі.
2. Бала құқықтары туралы конвенция/ <http://article.kz>
3. Л, Б. Нысанбекова «Халықаралық жеке құқық» Оқу құралы. — Алматы: Жеті жарғы, 2006. — 168 бет.
4. «Балаларды қорғау және шетелдік бала асырап алу қатынасындағы ынтымақтастық туралы конвенция», Гаага 1993 жылы 29 мамыр
5. <http://bnews.kz>.
6. <http://e.gov.kz>

УДК 343.13

РОЛЬ АДВОКАТА ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Жаксыгельдинова Ляззат Думановна

lyazzat.95@mail.ru

Студентка 3 курса юридического факультета ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан

Научный руководитель – Сембекова Б.Р., к.ю.н., и.о. профессора кафедры уголовно-правовых дисциплин ЕНУ им. Л.Н.Гумилева

На протяжении многовековой истории человечества правам человека уделялось особое внимание. Часто вспыхивающие восстания рабов в древности говорят историкам о том, что уже тогда рабы недоумевали о существенном различии уровня жизни между ними и их хозяевами. В этой связи нельзя не упомянуть о самом знаменитом восстании рабов – восстании Спартака, которое является величайшим по своему масштабу восстанием античности. Несмотря на то, что восстание было подавлено, а восставших подвергли жесточайшей казни, многие античные мыслители стали задумываться о положении рабов. Пусть небольшие, но это были зачатки идеи о правах человека. Особое же внимание правам человека стали уделять в XX веке, когда мировая стабильность настолько сильно пошатнулась, что никто не был уверен в том, что мир восстановится, и будет развиваться в прежнем русле. Мировые войны 1914-1918 гг. и 1939-1945 гг. наглядно показали человечеству, что именно сейчас то время, когда необходимо предпринимать решительные шаги в области защиты прав человека.

Новоиспеченная Организация Объединенных Наций уже в 1948 году принимает первый и основополагающий документ в области прав человека - Всеобщую декларацию прав человека - направленную на «признание достоинства, присущего всем членам человеческой семьи и равных и неотъемлемых прав человека», «веру в основные права человека, в достоинство и ценность человеческой личности и в равноправие мужчин и женщин», а также «охрану прав человека властью закона» [1].